

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Uredništvo in upravnštvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici 28. — Rokopisov ne vračamo. — Račun pri pošti hranilnici v Ljubljani št. 11.958. — Tel. št. 25-52.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Izhaja vsak torek, četrtek in soboto

Liubljana, četrtek 13. februarja 1936

Cena posamezni številki Din 1.50

Vedno več neresenih vprašanih

Vse naše javno življenje obvladajo še vedno predvsem politična vprašanja. Čeprav pa se ta vprašanja rešujejo že leta in leta, čeprav so se bili zaradi teh vprašanj že silni in nevarno ostrti boj, vendar ne moremo reči, da bi bilo le eno teh osnovnih vprašanj v resnici blizu svoje rešitve.

Ce pa ni bilo mogoče doseči rešitve političnih vprašanj, se je tem manj čuditi, če so ostala neresena tudi vsa gospodarska vprašanja in če je kopica neresenih gospodarskih vprašanj vsako leto večja. Toda zlo ni samo v tej vedno večji množini neresenih vprašanj, temveč postaja tudi vsebina teh neresenih vprašanj vedno težja in nevarnejša. Prvotno je šlo le bolj za upravna vprašanja, katerih napačnost ali slaba rešitev je ovirala nemoteni gospodarski razvoj pokrajine, danes pa je vedno več neresenih vprašanj, ki dokazujejo, da je ogrožena proizvodna sila našega gospodarstva. Ne gre torej več le za zunanje vzroke gospodarskega nazadovanja, temveč za pojave, ki dokazujejo, da je segla kriza že v strukturo našega gospodarstva. Če le panoge našega gospodarstva se ne morejo več razvijati, vedno več pa je tudi takšnih, ki naravnost propadajo in za katere ni rešitve, če se jim ne dajo osnovni pogoji za obstoj.

Tako je naše denarništvo obsojeno na postopno tiho likvidacijo, če ne dobi sredstev, ki bi zopet dala impulz denarnemu obtoku. Ni res, da so dosegljiva v to potrebna sredstva le z inflacijo, temveč so tu tudi še druga sredstva, ki bi mogla pomagati našim denarnim zavodom in ki bi razen tega še utrdila našo nacionalno valuto.

Kmetijska proizvodnja je vsak dan v težjem položaju. Zunanji trgi so ji vedno bolj zaprti ali pa dostopni le, če daje svoje proizvode v brezcenje. Nobenih znakov pa ni, da se bo stanje zboljšalo, ker je kakovost naših proizvodov v primeri s tujimi vedno slabjša. Baš pred dnevi smo poročali, kako izpodriva bolgarski pekmez našega, ker mu naš zaradi slabe kakovosti ne more konkurirati. Isto je tudi z drugim našim sadjem in tudi tu bomo vedno bolj morali prepuščati dunajski trg, na katerem je bilo nekoč naše blago iskano, tujim konkurentom. Tudi naša živina ne dosega te cene, ki bi jo mogla, če bi bila boljše kakovosti in če ne bi bila tako raznolična. Tako n. pr. nismo mogli prevzeti ponudbe z Malte, da bi dobavljali meso tamošnji garniziji, ker ne bi bilo niti en teden naše meso enake kvalitete. Kriza naše agrarne proizvodnje je pred vsem posledica preslabe kakovosti našega blaga, a kdo se trudi, da ta vzrok odpravi! Nasprotno moremo konstatirati, da uporaba umetnih gnojil stalno pada.

V še večji stiski je naša lesna proizvodnja, a ne po lastni krivdi, temveč zaradi italijanske in druge politike, ki je favorizirala avstrijski les na škodo našega. Sankcije pa so ji zadale sedaj še smrtni udarec. Kaj bi bilo treba storiti, da bi se naše lesno gospodarstvo kljub vsem tem udarcem vsaj za silo opomoglo, je bilo povedano že mnogokrat, posebno mogočno pa na zadnjem zborovanju v Ljubljani. Toda od takrat so minuli že tedni, a nič se ne gane. Edino, kar smo

ugodnega doživeli, je neznatno povišanje uvoznega kontingenta za Francijo, a še to povišanje je zaradi nižjih carinskih postavk in ugodnejših železniških tarif za avstrijski les za naš lesni izvoz le problematične vrednosti. Ni več ko prva lastovka, ki pa še ne napravi pomladi.

Kadar pa propadajo tako odločilno važne panoge našega gospodarstva, kakor je lesna in agrarna in kadar je mrtva ona rezerva, ki si jo je ustvaril naš človek v svojih hranilnicah in posojilnicah, takrat tudi ne more eveteti drugo gospodarsko življenje. Zlasti še, če se ni niti najmanj obvarovalo

te panoge pred drugimi udarci. Zato tudi vidimo, da na vsej črti propada trgovina, da nazaduje obrt in da je silno znižanje kupne moči prebivalstva ustavilo še one industrije, ki so bile v poletu.

V tej stiski bi bila javna dela edina izdatna pomoč za prebivalstvo, ki je izgubilo možnost služke. O teh javnih delih se tudi mnogo govori in mnogo objavlja, toda vsaj v Sloveniji se ta dela ne začnejo tudi izvajati. Vedno znova razveljavljene licitacije preprečujejo celo ona dela, ki so že odobrena in za katera je denar, kakor se zagotavlja, že pripravljen. Tako se večja stiska prebival-

stva, resnične pomoči pa ni nika-ke. A nekateri menda mislijo, da more tako iti še naprej, ker da bo že nekako šlo. To je lahkomi-selnost, ki je neodpustljiva za vsakega odgovornega človeka in tudi najslabši matematik mora razume-ti, da mora biti pri neprestanem praznjenju tudi najbolj poln sod-končno prazen. Ali naj res do tega pride, da bodo izčrpane tudi zad-nje železne rezerve prebivalstva?

Naj vendar preudarijo posledice, ki bi nastale, oni, ki odloču-jejo in naj že enkrat začno reše-vati vsaj najbolj važna vprašanja, od katerih pravilne rešitve je od-visen obstoj našega gospodarstva.

vorni ljudje ne bi brezbrizno gle-dali to propadanje.

Od obrtnikov so najbolj udar-jeni od krize čevljarji. Njih število je padlo za 189, takoj za njimi so šivilje, katerih vrste so se skrčile za 173 podjetij. Od drugih podjetij še omenjamo: število kovačev je padlo za 34, kolarjev za 30, mizar-jev za 49, sodarjev za 9, izdeloval-cev pletenin za 22, krojačev za 51, mlinov za 60, zidarjev za 11, tesar-jev za 10 itd. Ni čuda, če potem raste nelegalno šušmarstvo, ki tudi državi jemlje njene dohodke.

Končno še kratek pogled na gi-banje gostinskih obratov v l. 1935. Število hotelov se je dvignilo za 6, število restavracij je padlo za 8, gostiln za 69, zato pa je na-raslo število krčem za 41, vendar pa je skupno število padlo za 28. Padeč gostiln in dvig krčem jasno dokazuje, da se proletarizacija prebivalstva nadaljuje.

Od industrijskih obratov so se prijavi: podjetje za izdelovanje stolov, predilnica in litografija, od-javili pa parna žaga, tovarna bom-bažnih izdelkov, 2 podjetji za iz-delovanje perila na tvorniški na-čin in 1 kemično podjetje. Tudi v industriji ni torej nobenega raz-maha.

Tako je črno v črnem vsa slika slovenskega gospodarstva in šte-vilo obratov se krči od leta v leto. Z njim pa hkrati tudi število davkoplačevalcev, kar naj že enkrat uvažuje tudi finančni mini-ster. Propadajoča Slovenija ne more več biti Evaležen davčni objekt!

Nevzdržno propadata trgovina in obrt

V 4. četrtletju 1935. je padlo število trgovin za 306, obrtov za 300, skupno v vsem letu pa število trgovin za 976, obrtov pa za 722

Četrto leto že izpolnjujemo to žalostno dolžnost, da ob redni tri-mesečni izdaji statistike Zbornice za TOI o gibanju obratov na nje-nem področju opozarjamo na ne-prestano in nevzdržno propadanje trgovine in obrta v Sloveniji. Četrto leto pa moramo tudi še vedno znova konstatirati, da se za dvig trgovine in obrta nič ne stori in da ostaja tudi katastrofalen opo-min suhih števil o ugaslih pod-jetjih zaman. In zaradi tega ostaja slika naše propadajoče trgovine in obrta vedno enako žalostna, kakor nam to potrjuje tudi najnovejša statistika Zbornice za TOI.

Po teh podatkih se je v 4. četrtletju 1935 prijavi 169 trgovinskih obratov, objavilo pa 475, da je padlo njih število za 306.

Obrtniških obratov se je prija-vilo 203, objavilo 503 in je njih skupno število padlo za 300.

Gostinski obrati: 83 prijav, 111 objav, — 28.

Industrijski obrati, ki so vse leto izkazovali dvig, izkazujejo v 4. četrtletju padeč, ker je bilo pri-javljenih le troje, objavljenih pa 5 podjetij.

S podatki za IV. četrtletje se nam nudi za vse leto 1935. ta slika o gibanju, ali pravilneje o propa-danju obratov:

Trgovine:			
četrtletje	prijav	objav	
I.	170	387	— 217
II.	128	427	— 299
III.	173	327	— 154
IV.	169	475	— 306
1935	640	1616	— 976

Obrt:			
I.	223	461	— 238
II.	197	319	— 122
III.	212	274	— 62
IV.	203	503	— 300
1935	835	1557	— 722

Gostinski obrati:			
I.	59	85	— 26
II.	78	76	+ 2
III.	80	61	+ 19
IV.	83	111	— 28
1935	300	333	— 33

Industrijski obrati:			
1935	20	8	+ 12

Od leta 1932., ko je začela go-spodarska kriza pritiskati trgovino in obrt in ko je postajalo propa-danje trgovin in obrtov vedno ostrejše, pa se nam kaže ta slika:

Trgovine:			
leto	prijave	odjave	
1932	1069	1521	— 452
1933	777	2107	— 1330
1934	670	2043	— 1373
1935	640	1616	— 976
			— 4131

Obrt:			
1932	2007	2017	— 10
1933	927	2263	— 1336
1934	992	2361	— 1369
1935	835	1557	— 722
			— 3437

V štirih letih je torej padlo šte-vilo trgovin in obrtniških obratov za skupno 7568.

Napačno bi bilo misliti, da je kriza le nekoliko popustila, ker je število v letu 1935. objavljenih trgovin in obratov nižje, kakor v letu 1933. in 1934. Pomisliti je treba, da so vsa nesolidna pod-jetja padla že pod prvimi udarci krize in da uničuje od takrat kriza tudi že podjetja, ki bi v normal-nih časih procvitala. Padeč števila trgovin in obrtov po tako kruto izvršeni selekciji tehta zato dva-kratno in pod to perspektivo je treba tudi razmotrivati podatke o propadanju trgovine in obrta.

Katere stroke so najbolj udarjene od krize

Seveda je jasno, da niso vse pa-noge trgovine in obrta prizadete od krize v enaki meri. Tako n. pr. ni v krizi trgovina z radioaparati, kar pa je naravna posledica komaj šele začete gibanja te stroke. Toda trgovskih panog, ki so mogle zaznamovati malenkosten dvig, je tako malo, njih dvig pa poleg tega tako neznamenat, da niti naj-manj ne ublaži celotne težke slike.

Med strokami, ki so najbolj udarjene, je na prvem mestu lesna stroke, 156 trgovinskih obratov je bilo več objavljenih ko prijavljenih, in to samo v letu 1935.

Od drugih strok omenjamo: šte-vilo trgovin z deželnimi pridelki je padlo za 80, z živili za 82, bran-jarij za 74, trgovin z mešanim blagom za 68, s perutnino za 46, z živino za 46, s prašiči za 25, z železnino za 12, z manufakturo za 27, z mlekom in mlečnimi izdelki za 13, s špecerijskim in kolonial-nim blagom za 16, z galanterijskim za 28, z vinom v zaprtih stekleni-cah za 13, s stavbnim materialom za 13 itd. Število sejmarjev je

padlo za 64, agentur in komisijskih trgovin za 11, avtotaksijev za 28, izvoščkov za 13, prevoznikov s konji za 17 itd.

Kakor se iz teh podatkov vidi, so zlasti udarjene one panoge, v katerih so si mogli pomagati mali ljudje, ker je bilo za te trgovine potrebno primeroma le malo ka-pitala. To jasno kaže, kako pomeni sedanja kriza trgovine tudi težko socialno zlo. Vzrok več, da odgo-

Sladkor bo dražji

Tako je sklenil kartel sladkornih tvornic

Te dni je bila dokončno določena cena, ki jo morajo plačati slad-korne tvornice proizvajalcem slad-korne repe. Repa se plačuje pro-izvajalcem v dveh obrokih. Prvi obrok se mora plačati v enem me-secu po dobavi repe tvornicam, in sicer dobe takrat proizvajalci 165 Din za 100 kg. Drugi obrok pa se mora plačati do 1. marca. Takrat dobe proizvajalci plačano razliko med prvim plačilom in končno ceno sladkorne repe. To določijo posebna komisija na podla-gi sladkorja, ki ga vsebuje repa. Letos je sladkorna repa posebno dobre kakovosti in ima do 15% sladkorja, to je za 15% do 2% več ko lani. Zato so komisije ceno repi zvišale in bi morale sladkor-ne tvornice plačati proizvajalcem od 21—24 Din za 100 kg repe, dočim so jim lani plačali samo 16 do 21 Din. Ker ima letos sladkor-na repa več sladkorja, bi seveda tvornice tudi proizvele več slad-korja in s tem bi bila tudi plačana višja cena repe.

Preteklo nedeljo pa je bila v Beogradu seja direktorjev sladkor-nih tvornic in na tej seji je bilo sklenjeno, da povišajo tvornice ce-no sladkorja za 30 par pri kg, in sicer za grosiste. Kako se bo cena sladkorja povišala tudi v prodaji na drobno, se sladkornih tvornic ne tiče.

Tvornice utemljujejo ta povi-šek cene z višjo odkupno ceno proizvajalcem, kar pa ne drži, ker se zaradi boljše kakovosti zni-žajo tudi proizvodni stroški tvornic. V resnici bodo tvornice pla-čale proizvajalcem prav toliko ko lani. Nasprotno bi bilo edino ute-mljeno, da se cena sladkorja zni-ža, kadar je obrodila repa dobro. Tvornice se sklicujejo tudi na svo-je velike zaloge, ki jim povzročajo

izgube. A tudi te zaloge ne morejo opravičiti povišanja, ker bi velike zaloge nasprotno zahtevale znižanje cen, da se potrošnja sladkorja poveča. To je tem bolj potrebno, ker je naša država glede potroš-nje sladkorja med vsemi evropski-ni državami skoraj na zadnjem mestu. Pa tudi to bi morale uvae-ževati tvornice, da zaradi visoke cene sladkorja vedno bolj izpodri-va med sladkor. Tvornice so v ne-varnosti, da te ljudi, ki so se sedaj navadili na cenejši med, za vedno izgube kot svoje potrošnike.

Res je, da je naš sladkor tako drag predvsem zaradi pretirano visoke trošarine. Toda, če hočejo sladkorne tvornice doseči znižanje trošarine, potem morajo dati naj-prej same dober vzgled in tudi same znižati ceno in svoj še ved-no dober zaslužek, ne pa da še same draže sladkor. Na ta način bodo le težko prepričale državo, da so njene trošarine previsoke.

Značilno pa je tudi, da so povi-šanje cen sladkorja sklenile tudi državne tvornice sladkorja. Mesto, da bi v skladu z deflacionistično politiko vlade skrbele za nižje ce-ne, jih celo same povišujejo. Ali ti direktorji drž. sladkornih tvornic nimajo nobenega šefa nad seboj?

Od povišanja cene za sladkor torej ne bo imel proizvajalec nič in ves dobiček bo ostal samo tvornicam, ki bodo tako igraje zaslu-žile okoli dva in pol milijona Din ali pa še več. Ta zaslužek pa bo plačal potrošnik, ki je itak že brez vsake kupne moči.

Povišanje sladkornih cen zato vlada ne bi smela v nobenem primeru dovoliti, posebno še, ker so skoraj vse sladkorne tvornice v tujih rokah in ker so v konjunk-turnih dobah zaslužile naravnost bajne vsote!

† EDUARD SUPPANZ

V ponedeljek zvečer je umrl v Pristavi pri Poljčanah veletrgovec Eduard Suppanz. Pokojnik je bil eden najuglednejših trgovcev v Sloveniji, ki je bil dobro znan tudi na Hrvaškem ter daleč po svetu. Že l. 1850. je ustanovil pokojnikov oče trgovino Suppanzev, ki se je nato vedno bolj širila in postala kmalu ena največjih trgovskih hiš v Sloveniji. Posebno intenzivno se je bavil pokojnikov oče z izvozom jaje in deželnih pridelkov. Ko je Eduard prevzel l. 1899. podjetje, je izvozno trgovino še znatno razširil in si pridobil odlične zveze z uvozniki v Nemčiji, Angliji, Švici in Italiji. Obenem je začel tudi uvažati kolonialno blago ter dvignil svoje podjetje v eno največjih uvoznih in izvoznih podjetij.

Pri vsem intenzivnem delu za svoje podjetje pa vendar ni zamenjal svojih javnih dolžnosti. Bil je ponovno župan svoje občine, marljivo se udeleževal tudi v stanovskih organizacijah in bil ves čas, odkar izhaja »Trgovski list« tudi njegov zvest naročnik.

Pokojnik je bil blagega srca, ki je vedno rad pomagal in zlasti malim trgovcem s kreditom omogočil, da so vzdržali v boju za obstanek. Za svoje plodonosno delo v korist javnosti je bil odlikovan z redom sv. Save IV. stopnje.

Blagemu in zaslužnemu pokojniku bodi ohranjen svetel spomin. Naše iskreno sožalje žalujemo!

Društvo industrijcev in veletrgovcev v Ljubljani

se dne 8. t. m. preselilo iz »Trgovskega doma« v nove večje in najmoderneje prirejene prostore v palači Ljubljanske kreditne banke, Tyrševa c. 1 b/II. Vsi oddelki društvene pisarne še delujejo od ponedeljka dne 10. t. m. dalje v novih prostorih.

Odlični uspehi Trgovskega plesa v Mariboru

Po petih letih je zopet priredilo Združenje v Mariboru svoj trgovski ples, ki je bil vedno višek vseh družabnih prireditev nacionalnega Maribora. Z letošnjim plesom se je ta lepa tradicija zopet utrdila, kar je slovenska mariborska družba z zadoščanjem in priznanjem tudi potrdila. Ples je poleg tega imel tudi dobrodelni namen in je namenjen čisti dobiček za olajšanje bede brezposelnih in revežev. Poleg tega pa je ples pripomogel marsikateremu obrtniku tudi do lepega zaslužka, saj se je sobotni trgovski ples naravnost odlikoval po eleganci damskih toalet. Tako je trgovski ples v vsakem oziru sijajni uspeh, za kar gre zasluga predvsem požrtvovalnemu in agilnemu predsedniku združenja **Ferdinandu Pintarju** ter njegovim sodelavcem **gg. Franju Majerju, Dragu Rosini, Branku Mejovšku, Zdravku Anderlu, Golcu, Preacu** in drugim. Vsem bodi tudi na tem mestu izrečeno toplo priznanje.

Železniški dohodki padli

Dohodki železnic so znašali v prvih devetih mesecih (vse v milijonih dinarjev):

Blagovni promet:

1933	941,4
1934	1002,2
1935	1016,7

Potniški in prtljažni promet:

1933	404,8
1934	395,7
1935	365,1

Skupno:

1933	1346,2
1934	1398,0
1935	1381,8

Blagovni promet se je torej dvignil lani za 14,4, potniški in prtljažni pa je padel za 30,6 milijonov dinarjev. Blagovni promet se je dvignil predvsem zaradi po-

večanega tranzita, dočim se je potniški, kakor pravi železniška uprava, znižal predvsem zaradi preveč znižane potniške tarife. Zato tudi namerava železniška uprava potniške tarife zopet povišati.

Mnenja smo, da je stališče železniške uprave napačno. Kupna moč prebivalstva je tako silno padla, da so celo sedanje znižane železniške tarife predrage. To se vidi zlasti iz tega, da skoraj vsi ljudje potujejo če le mogoče ob sobotah, ko velja polovična vožnja. Če te ugodnosti ne bi bilo, se večina sploh ne bi vozila, ker ji je vožnja predraga. Povišanje potniške tarife bi zato nujno silno zmanjšalo potniški promet, da železnica prav gotovo ne bi prišla na svoj račun.

Pozabiti pa se tudi ne sme, da je znižanje potniških tarif tudi ne-

kaj pripomoglo k omiljenju gospodarske stiske, ki bi bila sicer še težja.

Zato naj znižane železniške potniške tarife ostanejo, a znižajo naj se tudi blagovne tarife, da bodo v skladu z vrednostjo blaga.

Tudi za železnico mora veljati staro pravilo, da je večji dobiček mogoč le v večjem prometu!

Zastarela demagogija

»Delavska politika« je smatrala za potrebno, da se je obregnila ob lepo uspeli trgovski ples v Mariboru. Vsa iz sebe je, ker da je bilo videti na plesu bogate toalete in ker da se je konzumiral na tem plesu celo šampanjec. In iz tega izvaja duhovita »Delavska politika« vsa ogorčenja, da ni krize, da

kričijo o krizi samo tisti, ki jih je najmanj zadela. (Pa ne da so pri tem mislili gospodje pri »Delavski politiki« na sebe!) Preabotna je ta demagogija »Delavske politike«, da bi na njo obširneje odgovarjali. Menda res ne bo za mariborske trgovce druge rešitve, kakor da se grede k socialistom, kadar so ti na vladi, učiti, kako se prirejajo elitni plesi. Potem bodo šele videli, kakšni reveži so v primeri z njimi, kajti potem bo vse v klaku in fraku in mesto bakarske vodice ter šumečega vina bodo pili pravi šampanjec, mesto hrenovk pa si pomagali s pravim kaviarjem, kakor se je to dogajalo na plesih v Berlinu in kakor se to v posebno velikem stilu lahko vidi na plesih sovjetskih predstavnikov. Kajti tudi gospodje tovariši imajo smisla za dobroto tega sveta!

Tuja kartelna zakonodaja

Po predavanju dr. Pretnerja

Iz kratkega pregleda kartelov vidimo, da so karteli zelo različni in da jih tudi ne moremo z enega samega vidika obravnavati. Ko je narodno svetovno gospodarstvo ustvarilo kartele, je nastala potreba njih zakonite ureditve.

Pred koncem svetovne vojne so izdale samo Zedinjene države Severne Amerike, Avstralija in Novi Zeland nekaj zakonov glede kartelov. Po vojni pa so tudi druge države, večinoma zaradi krize, začele urejevati kartele, le naša država je uredila kartele ne z zakonom — ampak le z uredbo vlade, četudi so karteli trgovske družbe, katerih ureditev spada predvsem v zasebno-pravno zakonodajo, strogo vzeto v trgovinski zakonik.

Belgija, Holandska, Italija in Španija so omejile svoje posebne zakone le na prisilne kartele.

Nekatere države pa nimajo še nikakih posebnih kartelnih zakonov. Države, katerih zakoni so nastali pod vplivom rimskega prava, uporabljajo proti kartelom določbe zakonov, izvirajočih iz rimskega prava o nedopustnosti dogovorov za povišanje cen in pridržanje živih, čeprav so bile te določbe napravljene le za urejanje lokalnega trga in lokalne proizvodnje ter zato niso uporabne za današnje svetovno gospodarstvo.

Francoski zakoni so bili doslej najbolj nasprotni kartelom. Člen 419. code penal, ki je še iz leta 1810., določuje kaznivost združenja ali zveze, sklenjene med glavnimi imetniki identičnega blaga ali živih v svrhu »povišanja cen«. Proti kartelom se je tudi skušala uporabljati civ. določba code Napoleon, a so jo francoska sodišča, ki razlagajo zakone z ozirom na gospodarske in življenjske potrebe, zelo redko uporabljala proti kartelom. V najnovejšem času pa Francija v nasprotju s svojo zastarelo zakonodajo namerava podpirati ustanovitev kartelov; napravila je načrt zakona, ki naj dovoljuje ob danih pogojih ustanavljanje prisilnih kartelov.

Slično stališče zavzema Belgija, ki pa glede kartelov ni tako stroga. Po njenem kazenskem zakonu je kaznivo le vplivanje s sleparskimi sredstvi na porast ali padec cen. Leta 1935. pa je uvedla posebni kartelni zakon, ki zasluži našo pozornost. Po tem zakonu morejo vse strokovne zveze produkcije in razpečavanja, v katerih je zastopana pretežna večina dotičnih interesentov, zahtevati pri ministrstvu, da raztegne veljavnost njihov sklepov glede produkcije in razpečavanja, uvoza in izvoza, na vsa podjetja iste branše. Gospodarski minister odloča po zaslišanju kartelnega sveta, ki je pri njem ustanovljen iz gospodarskih krogov, o veljavnosti sklepov.

Ta zakon je podoben italijanskemu zakonu o ustanavljanju in poslovanju prisilnih kartelov. Si-

cer pa Italija ni bila nikdar protivna kartelom in ima nad 60 močnih prostovoljnih kartelov. Značilno je, da si industrija in trgovina nista ustanovile nobenega prisilnega kartela.

Anglija ni bila nasprotna kartelom. Sodišča so jim odrekla civilno-pravno veljavo le, če so dovedli do monopola ali do neupravičenega povišanja cen. L. 1930. je uvedla zakon o prisilnih kartelnih premoga.

Klasična država kartelov je Nemčija. Pred kartelnim zakonom od 2. novembra 1923 so v Nemčiji skušali izpodbijati veljavnost kartela po predpisih državlanskega zakonika, v splošnem pa so sodišča priznavala veljavnost kartelov.

Nemški zakon o kartelnih iz leta 1923. je dal ministru za gospodarstvo nadzorstvo nad karteli in ustanovil je tudi posebna sodišča za kartele, sestojeca iz predsednika, imenovanega po ministru in iz 4 prisodnikov, izbranih iz gospodarskih krogov. Kartelno sodišče razsoja tudi o veljavnosti odločbi, ki jo da član kartelu ali tudi o tožbah zunaj kartela stoječih radi škodljivega poslovanja kartela.

Karteli v Nemčiji imajo vrh tega »Zentralstelle der Kartelle und Syndikate« za varstvo svojih interesov.

Zelo so se razvili karteli v Zedinjenih državah Severne Amerike, kjer so nastali vrh kartelov mogočni trusti. Zakonodaja je nastopila proti kartelom in v prvi vrsti proti trustom le v varstvo prostega trgovanja, ker so močni karteli, zlasti pa trusti, monopolizirali cene. A ti zakoni so imeli le malo uspeha, ker so koristi industrije in trgovine imele več moči.

Shermanov zakon iz leta 1890., ki je kartele uredil, jim je vzel omejitve prostega trgovanja, in za državno nadzorstvo nad karteli in nad trusti je ustanovil »Federal Tradekommission«. Tudi vpliv tega zakona je ostal le malenkosten. USA so napravile v zadnjih letih več zakonov, ki zadevajo tudi kartele; njih glavna svrha pa ni vplivati na cene in dobičke podjetij, marveč braniti mala podjetja pred velikimi trusti in karteli.

Vredno pa je pripomniti, da zakoni nekaterih držav Severne Amerike dajo pravico vsaki osebi, naj bo član kartela ali ne, ki se smatra oškodovana po kartelu, in tudi državnemu tožilcu pravico, tožiti pri rednem sodišču kartel.

Zanimiva sta bila zakonodaja in razvoj kartelov v Avstro-Ogrski. Do leta 1870. so bili po kazenskem zakoniku karteli prepovedani. Koalicijski zakon od 7. maja 1870. je pa določil, da so dogovori obrtnikov (Gewerbsleute), napravljeni v svrhu povišanja cen kakega blaga v škodo občinstva, neveljavni. Karteli niso bili prepovedani, ampak le neveljavni. Praksa je to določbo koalicijskega zakona zelo

široko razlagala, ker je med obrtnike štela tudi industrije. Po tem zakonu niso bili neveljavni karteli o prodajnih pogojih in tudi ne karteli za nakupovanje. Nasprotno proti kartelom je prišlo tudi v avstrijski grajski pravni red in iz tega v naš uvodni zakon za zakonik o sodnem postopanju.

Navzlic določbam, ki odrekajo veljavnost kartelnim pogodbam, pa so se tudi v Avstriji karteli zelo razširili; zanimivo je, kako so se jim ognili ustanovitelji kartelov.

V pogodbah se ni nikdar rabil izraz »kartel«. Navadno so se sklepali v obliki trgovskih družb ali zadrug. V vseh pogodbah so se določila obvezna razsodišča, da so se odtegnili sodstvu rednih sodišč, četudi je bila več negomoljiva veljavnost takih kompromisov. Karteli so se sklepali v inozemstvu, navadno v Berlinu in v pogodbah so se člani podvrgli izrečno inozemskemu pravu. Sedež kartela so določili v inozemstvu in tam so bila zborovanja članov, ki so založili visoke kaveje ali menice. Tako je nastala cela vrsta kartelov, katere je avstrijska zakonodaja smatrala za neveljavne, a so se ohranili radi koristi, ki so jih dajali svojim članom in bolj radi moralne in trgovske poštenosti nego pravne obveznosti članov, kateri so imeli možnost izpodbijati kartel in izstopiti iz njega.

Ni čuda, da tako stanje kartelov v Avstriji ni splošno zadovoljevalo. Pred svetovno vojno je bil v Avstriji izdelan načrt kartelnega zakona le za sladkor, žganje, pivo, mineralna olja in sol, ki so podvrženi trošarini. Te kartele naj bi nadzorovalo finančno ministrstvo, ki ima tudi pravico razveljaviti ali spreminiti sklepe ali celo prepovedati kartel po prejšnjem zaslišanju posebne komisije 12 članov.

Sedanji kartelni zakoni so zelo različni; nekateri hočejo v glavnem zadrževati ustanavljanje in delovanje velikih orjaških kartelov, drugi urejujejo le prisilne kartele, tretji pa hočejo kartele sploh urediti; novejša zakonodaja koleba torej med prepovedjo kartelov in popolno prostostjo kartelov. Važna in težka naloga zakonodaje o kartelnih je, spraviti v sklad javne koristi s koristmi posameznih podjetij in določiti, kako daleč je omejiti sklepanje in delovanje kartelov, da ne trpi pri tem zasebna podjetnost, na kateri sloni narodno gospodarstvo in da karteli ne škodujejo javni koristi.

Občni zbori

Zadružna oblačilnica v Mariboru ima 22. februarja v zadružnih prostorih ob 10. dopoldne občni zbor. Na dnevnem redu je tudi likvidacija.

Občni zbor Združenja elektrotehničnih obrti Dravske banovine bo v nedeljo, dne 8. marca ob pol 9. v beli dvorani hotela Union. Udeležba obvezna

Politične vesti

Na seji skupščine je izjavila opozicija, da obstruira samo proti predsedniku skupščine Čiriču, da pa je proti vladi le v opoziciji. Nato je njen govornik izjavil, da bo tudi opozicija za skupno listo odbora, ki naj razpravlja o razdolžitvi in o prehrani pasivnih krajev. Lista je bila nato skoraj soglasno izvoljena.

Ministrski predsednik dr. Hodža, ki se hvalevredno trudi, da bi dosegel gospodarsko sodelovanje podonavskih držav, je v utemeljitev svoje ideje izjavil med drugim: Gospodarska zveza med državami Male antante se ni prav obnesla in zato je treba najti širše področje, in to je Podonavje. V ta namen mora priti do sodelovanja med blokom držav Male antante in blokom držav rimskega sporazuma.

Francoski parlament je v sredo nadaljeval razpravo o ratifikaciji francosko-ruske pogodbe in je ratifikacija pogodbe zagotovljena.

Med Italijo in Nemčijo so se začela tajna pogajanja o preklicanju locarnskega sporazuma, kar naj bi omogočilo Nemčiji zasedbo demilitariziranega Porenja. Obenem pa naj bi se dosegla tudi obnova kolonialnega vprašanja. V zvezi s tem so nekateri listi tudi poročali o nameravanem sestanku med Mussolinijem in Hitlerjem, vendar pa to vest italijanski listi odločno demantirajo.

Nemški minister Frank je prišel v Varšavo, te dni pa pričakujejo še prihod ministra Göringa. Obiski so v zvezi z nasprotjem, ki se je v zadnjem času pojavilo med Nemčijo in Poljsko.

Društvo za zvezo narodov, ki ima v Angliji nad 3 milijone pristavev in ki velja kot eno najbolj vplivnih angleških društev, je izdalo oklic na vlado, da se mora preprečiti bombardiranje etiopskih krajev po italijanskih letalih. Bil bi že škandal, če bi umiralo civilno prebivalstvo Etiopije od letal, ki so gnana od angleškega bencina, pravi društvo v svojem oklicu.

Petrolejske sankcije proti Italiji najbrže ne bodo sklenjene, ker bi bile brez sodelovanja Amerike brez učinka. Ker je Italija poleg tega nakupila mnogo ladij za transport petroleja in ker bi tudi ameriške ladje dobavljale v Italijo petrolej, je nemogoče preprečiti, da bi dobila Italija petrolej. Dobiček velikih ameriških firm je zopet enkrat potisnil v ozadje vse druge oziroma.

Odbor strokovnjakov je ugotovil, da ima danes Italija samo približno en milijon ton petroleja, kar bi zadostovalo Italiji za tri mesece. Če bi se Amerika obvezala, da bo Italiji dobavljala le toliko petroleja ko v l. 1935., bi bile sankcije proti Italiji absolutno uspešne.

Italijansko vojno poročilo iz Etiopije je že stereotipno. Ne na severnem ne na južnem bojišču ni bilo nobenih pomembnih dogodkov, se glasi to poročilo. Med tem pa se poroča, da so se bili za Makalo nad vse krvavi boji in da so bili napadi Etiopcev odbiti, ker je vrgel Badoglio v boj vse nove čete, ki so komaj prišle iz Italije. — Na južni fronti pa so zavzeli Etiopci utrjeno italijansko postojanko Kurati, ki je 80 km južno-vzhodno od Sasabane.

V zadnjem času so dobili Etiopci velike količine najmodernejšega orožja, tako tanke, protiletalske topove in tudi težke topove. Etiopci bodo sedaj s pomočjo tega orožja organizirali nov način boja proti italijanskim četam.

Dan narodnih žrtev je priredila etiopska vlada. Ljudje so ta dan žrtvovali svoje dragocenosti za kritje vojnih stroškov. Staro orožje s srebrom in zlatom okovane ščite, sedla, sablje so darovali ljudje, pa čeprav so se ti predmeti skozi stoletja hranili kot najbolj dragoceni rodbinski spomini.

V Nemčiji so zopet obsodbe katoliških duhovnikov na dnevnem redu. Tako je bila cela vrsta redovnic obsojena zaradi tihotapljanja deviz. Policija pa je v zadnjem času aretirala tudi zelo veliko število voditeljev katoliških mladinskih organizacij. Med drugimi je bil aretiran tudi prelat Wolker. Proti aretacijam je protestiral kardinal Faulhaber.

Japonci zanikajo, da bi sklenili z Nemčijo tajno zvezo. Res je tudi, da so Japonci protestirali, ker je dejal Hitler v nagovoru na dijake, da pripada beli rasi prvenstvo in da mora ona vladati nad drugimi narodi.

Ker se nemiri v Siriji še niso nehali, namerava francoska uprava proglasiti nad vso deželjo obredno stanje.

Denarstvo

Kako je s tezavracijo?

O tem vprašanju razpravlja v »Nar. blagostanju« dr. Bajkić, ki v tem članku odločno nastopa proti splošnemu mnenju, da je pri nas tezavracija denarja tako zelo velika. Med drugim pravi:

Statističnih podatkov o tezavraciji ne more imeti nihče, temveč o tem so le simptoni. Res je, da se je tezavracija denarja pri nas leta 1931. začela, ni pa misliti, da kdo hrani doma denar 4 do 5 let, zlasti ne v državi, v kateri je obrestna mera tako visoka kakor je pri nas. Gradbena delavnost v zadnjih letih, ki je investirala do ene milijarde Din, je predvsem posledica strahu ljudi, da izgube svoj denar. To pa ni prava tezavracija. V depozitnih bankah je bilo naloženo ljudi do poldruge milijarde denarja in zato ni verjetno, da je še mnogo denarja pri zasebnikih. — Zlasti še, ker je tudi pri Narodni banki vloženi v njene blagajniške zapise do ene milijarde.

Dr. Bajkić ugovarja tudi temu, da bi bilo plačevanje v naturi dokaz tezavracije. Običajno se v plačilo uporabljajo le pridelki, ki jih drugače ni mogoče vnovčiti, kar pa za koruzo ne velja, ker jo more danes kmet dobro prodati. Bajkić je zato nasproten uredbi, da se morejo davki plačevati s koruzo. Če pa ljudje raje delajo kuluk, kakor da bi se odkupili, pa je to samo znak splošnega osiromašenja ljudstva.

Neposreden dokaz, da ni tezavracije pa je v tem, ker se cene dvigajo, kar pa se dogaja samo takrat, kadar je mnogo denarja.

Pač pa obstoji tezavracija v Franciji, kjer se ceni, da je najmanj 25 milijard frankov tezavriranih.

Eden glavnih vzrokov za tezavracijo, kolikor je je pri nas, je v tem, ker ljudje ne vedo, kaj bo vlada storila glede razdolžitve kmetov. To je vzrok, da hranijo ljudje denar doma. Kadar se bo pri nas objavil program gospodarske politike, ki odpravlja vsak povod za strah, ki naganja ljudi k tezavraciji, takrat bo tudi te konce. Nobene drakonske odredbe pa tu ne morejo pomagati, temveč bi samo še povečale strah ljudi, da izgube svoj denar.

Odlog plačil je dovoljen:

Hranilnici in posojilnici v Belincih za dobo 6 let za dolgove, nastale do 14. maja 1934. Obrestna mera za stare vloge po 2 in pol odstotka.

Hranilnici in posojilnici v Cerkljah ob Krki za dobo 6 let za

dolgove, nastale do 26. septembra 1934. Obrestna mera za stare vloge po 2 in pol odstotka.

Hranilnici in posojilnici v Cerkljah za dobo 5 let za dolgove, nastale do 27. avgusta 1934. Obrestna mera za stare vloge po 2%.

Hranilnici in posojilnici v Dravogradu za dobo 6 let za dolgove, nastale do 4. junija 1934. Obrestna mera za stare vloge po 3%.

Hranilnici in posojilnici pri Sv. Barbari v Slovenskih goricah za dobo 5 let za dolgove, nastale do 29. marca 1934. Obrestna mera za stare vloge po 2%.

Občni zbor Narodne banke

16. redno zborovanje delničarjev Narodne banke bo dne 8. marca ob 9. v poslopu Narodne banke v Beogradu. Dnevni red običajen. Na dnevnem redu je tudi izvolitev dveh članov upravnega odbora na mestu dveh umrlih članov ter dveh članov v nadzorni odbor. Delnice treba položiti najmanj pet dni pred občnim zborom, to je do vstetega 2. marca do 14. ure.

Hranilne vloge v Avstriji so se v 1. 1935. povečale za 51 na 2272 milijonov šillingov, v januarju pa

še za nadaljnjih 28 milijonov šillingov.

Nizozemska je odločno proti vsaki devalvaciji valute, kakor je izjavil francoski finančni minister, ki se je te dni vrnil iz Haaga, kjer je imel številne razgovore z nizozemskimi državniki in finančniki.

Nizozemska banka je znižala obrestno mero od 3 na 2 in pol odstotka.

Ameriške delniške družbe so izplačale na dividendah v 1. 1935. 2684 milijonov dolarjev, v 1. 1934. pa samo 2385 milijonov dolarjev.

Na parniku »Majestic« je bilo pripeljanih zopet za 45 milijonov frankov zlata v Evropo za Francosko banko.

Obvezno zavarovanje trgovcev

(Iz razprave Radovana Matiašiča, pomočnika generalnega direktorja SUZOR-ja v Zagrebu)

V naslednjem posnemamo iz študije R. Matiašiča, pomočnika gen. dir. SUZOR-ja iz Zagreba, o kateri smo pisali v zadnji številki našega lista, glavne misli in stališče avtorja k najvažnejšim vprašanjem obveznega zavarovanja trgovcev.

I.

Katere stroke zavarovanja je treba uvesti?

Zakon o obrtnih predvideva iste stroke zavarovanja kakor so uvedene ali vsaj uzakonjene pri delavskem zavarovanju: zavarovanje za primer bolezni, onemoglosti, starosti, smrti in nezgode. Po mnenju avtorja se mora o zavarovanju za nezgode razpravljati ločeno od drugih strok. Nezgodno zavarovanje zavaruje delavce za iste primere, za katere so že zavarovani v zavarovanju za bolezni, onemoglost in smrt, daje jim le posebne in mnogo večje pravice, ako je bila bolezen, onemoglost in smrt povzročena zbog nesreče pri delu. Te višje pravice nezgodnega zavarovanja so osnovane na odgovornosti poslodavca za posledice nesreče pri poslu. Momenti, na katerih je osnovano zavarovanje delavcev proti nezgodam, ne prihajajo za samostojne trgovce in obrtnike v poštev. Pri trgovcih in obrtnikih ni tretje osebe, ki bi kot delodajalec odgovarjala za poslovne nesreče in ki bi morala za ta primer jamčiti za neke posebne pravice. Za nesrečo v svojem obratu odgovarja trgovec ali obrtnik sam. Kar se tiče posledic bolezni, onemoglosti ali smrti za zavarovano osebo, so lete neodvisne od tega, ali je bolezen, onemoglost ali smrt, nastopila radi nesreče pri poslu ali radi nesreče izven posla, ali iz drugih razlogov, in zato morajo biti enake tudi zavarovane

pravice. Radi tega ni pri trgovcih in obrtnikih pravega razloga niti posebne potrebe za uvedbo zavarovanja za primere nezgod, ampak morajo biti tudi taki primeri kritični z zavarovanjem za bolezni, onemoglost in smrt. Potemtakem ostanejo, po mnenju avtorja, kot posebne stroke zavarovanja, samo zavarovanje za bolezni in zavarovanje za onemoglost, starost in smrt.

Zavarovanje za bolezni daje zavarovancu v delavskem zavarovanju pravico do brezplačnega zdravljenja in zdravlil ter denarne podpore (hranarine), porodniške podpore in pogrebne. Pri samostojnih trgovcih bi bilo dajanje denarnih podpor zvezano z velikimi težavami, ker v največjih primerih ni bolezen zvezana s popolno izgubo zaslužka in ker bi bila kontrola v tem pogledu pri samostojnih trgovcih še večja kot pri zaposlenih delavcih. Kar se tiče porodniških dajatev se ne more trditi, da je porod nepredviden slučaj, ki ga je treba zavarovati, ampak se dajejo te podpore zgolj v skrbi za zdravejši podmladek najbolj siromašnih slojev. Tudi ta podpora ni za trgovce in obrtnike bistvena, ker se morejo na ta pričakovani izdatek pripravljati več ko pol leta naprej. Od denarnih podpor bi ostala zato še samo pogrebna, ki bi se mogla dajati tudi v bolniškem zavarovanju.

Kar tiče brezplačnega zdravljenja, bo to, ako se bo vršilo na isti način kot v delavskem zavarovanju, naletelo po avtorjevem mnenju na odpor pri zdravnikih samih, ker se jim bo s tem odvzelo najvažnejši del njihove privatne prakse. Tem ugovorom se bi dalo izogniti, ako bi se uvedla prosta izbira zdravnikov. V tem primeru

bi se zavarovancem vračali stroški za zdravnike, dočim bi zdravlila plačalo zavarovanje neposredno. Ako bi se zdravljenje ne vršilo po določenih ali nastavljenih zdravnikih, ali vsaj po zdravnikih, s katerimi bi se sklenile posebne pogodbe, bo treba stroške zdravljenja in zdravlil v posameznih primerih omejiti na določen znesek, ali za vsak dan bolezni, ali za posamezna obolenja, ali za posamezne zdravniške preglede, z vsemi potrebnimi kavitelami proti neupravičenemu izkoriščanju fonda. Revnejšim članom bi se moralo v tem primeru omogočiti brezplačno zdravljenje pri določenem zdravniku in se bo morala zato organizirati potrebna zdravniška služba. Stroške za bolnice bi moral nositi fond po najnižjem obsebnem razredu; višji razred bolnice bi se mogel nuditi samo proti posebni prispevku in po določenih karentni dobi. Stroške za zdravljenje v sanatorijih, lečiliščih in kopalniščih, bi mogla prevzeti blagajna samo v primerih daljše karentne dobe (vsaj dve leti) in samo po predpisu zdravnika blagajne ali posebne zdravniške komisije. Isto naj bi veljalo za kritje stroškov za zobno nego in za druge specialne podpore.

Da bo moglo bolniško zavarovanje trgovcev izpolniti svojo nalogo v celoti, se mora jamčiti zdravljenje in dajanje zdravlil tudi družinskim članom zavarovancev, ženi in nepreskrbljenim otrokom do določene starosti (16 let v delavskem zavarovanju).

Bolniško zavarovanje je za delavca življenjska potreba, ker mu zavaruje sredstva za preživljanje v primerih bolezni, ko je nesposoben za delo. Pri trgovcih ni to zavarovanje take življenjske važ-

nosti, ker jim mora samo nadomestiti večje izdatke stroškov za zdravljenje, za katere si niso mogli napraviti dovolj prihrankov, medtem ko jim bolezen običajno ne ogroža eksistence. Zato po mnenju avtorja ni smatrati zavarovanje za bolezni za najnujnejšo vrsto zavarovanja, ako imamo izbiro med raznimi vrstami zavarovanja.

Za samostojne gospodarje je najpotrebnejše vsekakor zavarovanje za starost in onemoglost in skoro enako tudi zavarovanje njihovih nepreskrbljenih strok za primer smrti. Posebno težak je položaj gospodarja, če nima v starosti, ko bi moral uživati plodove svojega dela, niti sredstev za preživljanje niti nade, da se mu bodo razmere izboljšale. Za ta primer se mu mora dati penzija, ki mu jo naj zajamči zavarovanje za starost, kot najvažnejša vrsta zavarovanja smostojnih gospodarjev. V manjši meri in vsekakor bolj redko kot delavca, vendar s polno težino ogroža trgovca tudi nevarnost predčasne onemoglosti, če je radi tega prisiljen, da preneha z obratovanjem. Radi tega bi se moralo za trgovce uvesti v prvi vrsti starostno zavarovanje, zvezano z zavarovanjem družine za primer smrti in z dodatnim zavarovanjem za primer ustavitve trgovine zbog zdravniško dokazane onemoglosti.

Obstojajo tudi še druge nevarnosti v življenju trgovca, v katerih je potreben zaščite, katero bi mu moralo nuditi zavarovanje. Kakor ogroža brezposelnost delavca, ogroža gospodarska kriza v enaki meri tudi trgovca. Poleg tega more priti trgovec tudi v času prosperitete radi poslovnih neuspehov v konkurz. Zavarovanje v takih primerih je potrebno, toda doslej še ni racionalno izvedeno potom zavarovanja, vsaj ne v veliki večini primerov. Radi tega je za take nevarnosti potrebno osnovati podporne fondove, iz katerih bo določal upravni odbor v okviru razpoložljivih sredstev vsako leto podpore vsaj najpotrebnejšim. Zakon sam takega zavarovanja ne predvideva, ampak omenja samo osnivanje podpornih fondov za podporo siromašnih članov. Potemtakem nam ostanejo stvarno za trgovce samo dve vrsti zavarovanja, katere bi bilo treba uvesti, in sicer zavarovanje za primer bolezni in zavarovanje za primer onemoglosti, starosti in smrti (pokojninsko zavarovanje).

Že v 24 urah barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovrtnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6, Selenburgova ul. 8.
Telefon št. 22-72.

Kako morajo biti spisane ponudbe za službo

»Z ozirom na Vaš cenjeni oglas...«

Ze več let opazujem, da so ponudbe oseb, ki iščejo službe, površne in suhoparne. Sklepal sem, da je to posledica nezadostne izobrazbe reflektantov. Slučaj iz nedavne prakse pa me je prepričal, da je temu kriva šablona.

Moja tvrdka je potrebovala nekoliko novih uslužbencev. Priobčili smo oglas. Uprava časopisa nam je izročila 282 ponudb. To število me je kljub krizi in brezposelnosti presenetilo.

Še bolj sem se pa začudil, ko sem ugotovil, da je 247 prosilcev začelo svojo ponudbo s frazo: »Z ozirom na Vaš cenjeni oglas...«, 61 ponudb je bilo dobesedno prepisanih iz neke knjige o trgovskem dopisju, ki je že pred 25 leti zastarela. Čez 200 prosilcev je »opiralo svojo prošnjo na sledeče: Rojen sem... itd.« ter se »nadejalo ugodne rešitve prošnje«. Bivša kontoristinja je »konceptirala« na mesto blagajničarke, a vsi pomočniki-prodajalci so bili neskončno ponosni, da so »vojaščinne prosti«.

Uverjen sem, da bi nihče teh ponudb ne čital do konca. Preveč so bile ubijajoče in enolične. Toda mene so vendar zanimale. Prečital sem jih, čeprav me je potem bolela glava. Zrel sem jih proučiti. Razen petih šestih so bile sestavljene vse po enem kopitu. Iste prazne besede, isti vrstni red posameznih odstavkov, ista ljudskošolska oblika. Zgolj po pisavi in osebnih podatkih so se med seboj razli vane. Vse je bilo z očitvidno muko spravljeno na papir, ki naj izpolni poslednje upanje... Nekaj žalostnega, brez-

pomočnega je bilo v njih, kar me je pripravilo do razmišljanja.

Ali se ponudba res ne dá sestaviti zanimivo in učinkovito? Ali ne more biti ponudba povsem individualna, brez šablone in originalna, ter tako sestavljena, da dobimo pri čitanju dveh ponudb vtis, da govorita z nami dva različna človeka? Te vprašanji sta se mi vedno znova vsiljevali.

Ponudba mora biti taka kakor pismo, ki ga sicer nismo pričakovali, a ga vendar pozorno čitamo, ker je zanimivo. Prepričan sem, da je moči ponudbo tako sestaviti.

Namen te knjižice je, da o tem resno razpravlja.

Vsako mora prodajati, tudi vi morate znati

Povečati promet je vodilna misel podjetnika. Zlasti dandanes mora biti to njegovo glavno prizadevanje. Prodati — prodati na vsak način, prej in več ko konkurenca — je borbeno geslo poslovnega človeka v sedanjih časih.

Nekoč je bil položaj trgovca mnogo lažji, ker trgovina še ni bila tako razvita. Krize ni bilo. Kupci so prihajali od blizu in od daleč. Po trgovinah je bila gneča. To je bilo za dobe aprovizacije. Toda ti lespi časi so, žal, že davno za nami. Danes vlada in gospodari kupec. Njegovo Veličanstvo Odjemalec. Zmanjšanje konzuma in hkrati povečanje števila trgovcev sta poslabšali razmere.

Sposobnost prodajanja je na borzi neverjetno poskočila. Na vseh koncih in krajih se iščejo dobri prodajalci. Vsak podjetnik si želi vsaj enega. Ker je morda že izgubil upanje, da ga utegne najti, ga več ne išče. Vendar bi ga sprejel z razprostrtimi rokami, če bi se mu ponudil in če bi, seveda s svojimi sposobnostmi, ponudbo tudi opravičil.

Takrat torej, ko sestavljate ponudbo, se vprašajte, ali znate doseči promet. Vprašajte se, ali ste

prodajalec. To, ali ste trgovinski pomočnik, vratar, knjigovodja, obrtni pomočnik, dopisnik, uradnik ali uradnika, propagandist ali sluga, je vse popolnoma eno. Dandanes mora vsako prodajati. Od vsakogar se pričakuje promet. Doseženi promet je edino merilo za pravilno cenitev sposobnosti. Tudi nagrada od nosno plača se ravna po uspelem delu. In samo to je tudi pravilno.

Vaša ponudba bo učinkovala in vaša osebnost se bo z vsemi pozitivnimi lastnostmi uveljavila, če bo vaša ponudba pričala o tem, da obvladate umetnost prodajanja. Povejte, da znate prodajati. Toda recite točno, natančno — kako.

Ako ste trgovski pomočnik, povejte, da vam od desetih strank niti ena ne uide iz trgovine. Obljubite, da boste pridobivali stranke tudi takrat, ko ne boste v trgovini. V prostem času, ob vsaki priložnosti. Omenite delodajalcu širok krog svojih znancev. Recite mu, da boste dosegli, da bo vaša sosed, botra, teta, svakinja kupovala odslej sol in petrolej pri njem. In verjemite mi, da vas bo akceptiral. Zakaj tega mu v ponudbi še nikdar noben trgovski pomočnik ni napisal. Toda če svojih obljub ne boste izpolnili, veste pa že tako sami, kaj se bo z vami zgodilo. Zategadelj — ponavljam — presodite objektivno svoje sposobnosti in ne obetajte v ponudbi kaj takega, česar potem nemara ne boste mogli izpolniti.

Tudi vi, ki ste dopisnik, morate biti prodajalec. Vaša naloga se razlikuje od naloge trgovskega pomočnika samo po obliki, medtem ko je v bistvu enaka. Dopisnik mora pisati pisma, ki pospešujejo prodajanje blaga, pridobivajo nove odjemalce, a pri starih uvrščujejo zaupanje do tvrdke. Prav isto velja tudi za vas, knjigovodja. Vaše knjigovodstvo naj bo podjetju vedno igla-magnetna. A vaša opominjska pisma morajo povečati inkasno, ne da bi zmanjšala število starih odjemalcev.

Francija povečala uvozni kontingent za naš les

Zavod za pospeševanje zunanje trgovine sporoča, da je Francija odobrila za jugoslovanski les za prvo letošnje polletje specialni uvozni kontingent. Ta kontingent velja za rezan in tesan les ter za železniške prage iz francoskih carinskih postavk št. 128, 128 bis in 133 v skupni višini 10.370 ton. Prvi uspeh je torej vendarle dosegel in upamo, da mu bodo sledili še drugi in da bo Francija dovolila tudi nekatere uvozne olajšave za naš les.

Delavske plače in zaslužek

Po statistiki inspekcije dela, ki je za vso državo izdelana na isti podlagi, je Slovenija glede zaslužka delavstva na enem zadnjih mest, glede prehranjevalnih stroškov pa na prvem mestu, kakor jasno kaže naslednja statistika:

banovina	prehran.	
	stroški	zaslužek
	dinarjev	
dravska	243	475
zetska	207	312
primorska	194	912
drinska	158	600
Beograd	161.5	612
vardarska	155.6	288
savska	151	900
moravska	138.5	600
donavska	126	334
vrbska	113	300

Ta statistika dokazuje, da so pasivne pokrajine Slovenija, primorska in zetska banovina. Obenem pa dokazuje, da je zaslužek delavstva v Sloveniji znatno manjši kakor v celi vrsti drugih banovin, kar seveda tudi odločilno vpliva na njeno davčno moč. Kljub temu pa je naša Slovenija davčno najbolj obremenjena!

Konkurzi - poravnave

Odpravljen je konkurz o premoženju trgovca z mešanim blagom Franca Koprive v Kranju, ker je bila razdeljena vsa masa.

Uvedeno je poravnalno postopanje o premoženju posestnika in trgovca s poljskimi pridelki Alojza Pahole v Peklu pri Poljčanah. Poravnalni sodnik dr. Muhič, poravnalni upravnik odvetnik dr. Puč-

nik. Narok za sklepanje poravnave pri sodišču v Slov. Bistrici dne 16. marca ob 10. Rok za oglasitev do 9. marca.

Potrjuje se prisilna poravnava, ki jo je sklenil varuh nedoletnih Marjana, Davorina in Ljubice Bručan, trgovcev v Slov. Javorniku z njihovimi upniki.

Potrjuje se nadalje prisilna poravnava, ki jo je sklenila trgovka z mešanim blagom Ana Kržan na Vrhniki s svojimi upniki.

JAVNE DRAŽBE

V Javnih skladiščih v Ljubljani se prodaja na javni dražbi: dne 17. februarja ob 14.: 180

rabljenih steklenic, uporabljivih za lekarne in drogerije ter razne knjige (medicinske, kemične in druge).

dne 19. februarja ob 15.: porcelanski izolatorji za zunanjo električno napeljavo v 3 zabojih v bruto teži 324 kg.

DOBAVE

Uprava Delavskega doma v Ljubljani razpisuje dobavo živil, potrebnih za kuhinjo Delavskega doma; in sicer: špecerijskega blaga, žitnih pridelkov, mesa in mesnih izdelkov, mleka in mlečnih izdelkov, kruha in testenin. Ponudbe je vložiti do 15. februarja do 11. dop. v pisarni Delavskega doma, kjer se dobe tudi vse potrebne informacije. Kavcijo v znesku 5% je treba položiti pri mestni blagajni.

Povpraševanje po našem blagu v tujini

Les in lesni izdelki:

125 — Amsterdam: ponuja se zastopnik za gradbeni les in okrogel mehak les;

126 — Woluwe-St. Pierre (Belgija): les za parkete;

127 — Solun: orehova debela za furnirje;

128 — Berlin: les za smuči ali izdelane smuči;

129 — Liege: orehove deske 60 mm debeline;

130 — Porto (Portugalska): vse vrste finega lesa in pribor za biljard.

Deželni pridelki:

131 — Dunaj: ponuja se zastopnik za konzerve iz povrtine;

132 — Ales (Francija): koruzna slama, bičje;

133 — Görlitz (Nemčija): rezanci sladkorne repe;

134 — Helsinki (Finska): divji šipek, komorač, čebula;

135 — Dunaj: fižol;

136 — Praga: čebula;

137 — Gorica: sveže lovorovo listje za izvoz v Nemčijo, Avstrijo in Češkoslovaško.

Proizvodi sadjarstva:

138 — Dunaj: ponuja se zastopnik za konzerve iz sadja;

139 — Helsinki: mandeljni, fige, suhe višnje;

140 — Gdinja: jabolka;

141 — Berlin: malinov sok in sok višenj.

Proizvodi živinoreje, perutninarstva in ribarstva:

142 — Dunaj: ponuja se zastopnik za mesne konzerve;

143 — Lons-Le-Saunier (Francija): ementalški sir v kosih nad 65 kg z najmanj 54% maščobe;

144 — Dunaj: kože vseh vrst;

145 — Carigrad: goveje, telečje in bivolske kože, nasoljene in posušene.

Rudarski proizvodi:

146 — Beograd: barva sienna (v obliki rudnine);

147 — Bruselj: Skupina belgijskih inženirjev se zanima za naša rudna ležišča v svrhu njih izkoriščanja. Interesenti se naprošajo, da sporoče svoje razpoložljive podatke Zavodu ter da mu dostavijo svoje ekspozije z analizami rud in imenovanjem koncesionarja;

148 — Carigrad: cink v ploščah in kosih;

149 — Claremont (USA) boksit.

Izvozniki, ki se zanimajo za eno od navedenih ponudb ali povpraševanj, naj se obrnejo na Zavod za pospeševanje zunanje trgovine Beograd, Ratnički dom, ter naj pri tem navedejo: 1. številko, pod katero je blago navedeno, 2. točno označbo vrste blaga, 3. način embalaže z ozirom na tržne uzance, 4. količino razpoložljivega blaga, 5. ceno, franko naša meja ali cif pristanišče države, kamor naj pride blago, 6. plačilne pogoje in 7. rok dobave. Za boniteto tujih tvrdk Zavod ne jamči.

Doma in po svetu

Za bolgarskega poslanika v Beogradu je imenovan Karadžev, bivši bolgarski poslanik v Pragi.

Z velikimi slovesnostmi je bil v Zagrebu proslavljen 81. rojstni dan nadškofa Bauerja. Obenem je nadškof proslavil tudi svoj mašniški in škofovski jubilej. Vse prebivalstvo Zagreba je priredilo ob tej priliki nadškofu prisrčne ovacije.

V Beogradu je umrl bivši naš poslanik v Varšavi in Budimpešti, Milanković, ki je bil prvi odpravnik poslov naše države v Rusiji, in sicer takrat, ko je beograjska vlada kot prva priznala Kolčakovo vlado v Omsku. Milanković je tedaj tudi pripravil vrnitev naših dobrovoljcev iz Sibirijske Republike samo pa je izvedla posebna vojna misija pod vodstvom podpolkovnika Mišića in s sodelovanjem naslednika Milankovića, sedanjega pariškega poslanika Purica.

V veliki dvorani sorbonske akademije je priredil odbor za evropsko sodelovanje Masarykovo proslavo, katere so se med drugim udeležili predsednik francoske republike Lebrun, ministrski predsednik Sarraut in dr. Hodža ter cela vrsta drugih odličnikov. Slavnostni govor je imel univ. prof. Borel. V svojem govoru je poudarjal, da bo Evropa živela le, če bo sledila velikemu zgledu Masaryka.

V marseškem procesu so se začeli zaključni govori, ki jih je otvoril državni tožilec Rolle. V svojem dobro izdelanem govoru je zahteval za atentatorje smrtno kazen, ker bo šele potem popravljen krivica, ki je bila z marseškim atentatom storjena Jugoslaviji in Franciji.

Sodba proti marseškim atentatorjem je bila izrečena v sredo zvečer. Po govorih zagovornikov je bilo stavljeno porotnikom 32 vprašanj, ki so jih porotniki potrdili, vendar pa so jim priznali tudi olajševalne okoliščine ter jih s tem rešili pred giljotino. Sodišče je na podlagi krivdoreka porotnikov obsodilo vse tri atentatorje na do smrtne robijo ter bodo najbrže odposlani na Hudičeve otoke. — Dr. Anta Pavelić, Ivana Perčevića in Evgena Kvaternika pa je obsodilo sodišče in contumaciam na smrt.

V Braziliji ni mesta za naše izseljence. Kdor bi se hotel izseliti v Brazilijo, bi moral imeti denar, da plača vso vožnjo v Brazilijo, ki velja nekaj tisoč Din in poleg tega bi moral imeti še okoli 10.000 Din, da vzdrži prva leta. Tako je izjavil dr. Macelj, ki je te dni prišel iz Brazilije v Beograd in ki je svoje medicinske študije dovršil v Zagrebu ter je sedaj nastavljen kot zdravnik v Braziliji. Samo posamezniki imajo po trdem delu v Braziliji to srečo, da pridejo naprej.

Občinska odbora v Rudniku in v Orešju pri Dolnji Lendavi je ban dr. Natlačen razrešil.

Premogovnik »Monte Promina« v Siveriću v Dalmaciji je dobil od Italije naročilo za 10.000 ton premoga. Zato obratuje premogovnik v nezmanjšanem obsegu.

Prihodnji teden začne v Beogradu izhajati popoldnevnik »Samouprava«, glasilo JRZ.

Obrtniki v Valjevu, Kraljevu, Užicu in Čačku so priredili velike protestne shode, na katerih so zahtevali, da se prepove obutev iz gumija. V nekaterih krajih so obrtniki v protest proti tej obutvi tudi zaprli svoje lokale.

Nekateri listi objavljajo poročilo angleškega admirala Fullera, ki baje v svojem poročilu pravi, da bi bila Anglija v primeru vojne z Italijo izgubljena, ker ima Italija v Sredozemskem morju okoli 3000 bojnih letal, Anglija pa samo 600. Zato da bi bilo najbolje, če bi se Anglija z Italijo sporazumela in prepustila Etiopijo svoji usodi. V koliko je to poročilo resnično, ni znano, pač pa je notorično, da je Anglija baš te dni

določila milijardne zneske za izpopolnitev svojega oboroževanja in da se zato ni bati, da bi šla Anglija nepriljavljena v boj.

Italija je zopet povečala celo vrsto davščin. Tako je uvedla davke na plin, na tkanine in umetno svilo ter povečala uvozno carino na bombaž, volno, premog in koks. Obenem je uvedla državni monopol na cigaretni papir.

Novo tvornice municije so ustanovili v Angliji, ker sedanje tvornice ne morejo več zmagovati vedno večjih naročil.

Združene države Sev. Amerike imajo skupno 127.521.000 prebivalcev, za 4 milijone več kakor pred 6 leti.

Krvnik znane ameriške kaznilnice Sing-Sing je zapustil polovico svojega premoženja društvu za odpravo smrtnih kazni.

Zaradi zločinov nepazljivosti se je v nekem predoru v jugozapadni Virginiji zastrupilo skoraj 2000 delavcev, od katerih je umrlo 476. Okoli 1500 delavcev pa je neozdravljivo bolnih.

Zaradi snežnega meteža je zavozil potniški vlak blizu Stare Zagore na Bolgarskem v tovrni vlak. Doselej so ugotovili 10 smrtnih žrtev, med katerimi je 5 železničarjev.

Tržna poročila

Dražba kozuhovine v Ljubljani

se ponovi dne 9. marca t. l. Letošnja januarska dražba je zelo zadovoljivo izpadla. Da se da lovčcem prilika za vnovčenje tudi tistega blaga, ki ga niso oddali za januarsko dražbo in hkrati tudi za prodajo novega lovskega plena, bo »Divja koža« dražbo ponovila. Blago za to dražbo »Divja koža«, Ljubljana — Velesesjem, že sprejema.

Mariborski svinjski trg

Na svinjski sejem dne 7. februarja 1936 je bilo pripeljanih 140 svinj; cene so bile te: mladi prašiči 5—6 tednov stari 75—85 Din, 7—9 tednov 90—120, 3—4 mesece 140—200, 5—7 mesecev 230—310, 8—10 mesecev 360—480, 1 leto 530—800, 1 kg žive teže 5—6, 1 kg mrave teže 7—9 Din. Prodanih je bilo 46 svinj.

Radio Ljubljana

Petek, dne 14. febr. 11.00: Higlensko predavanje (ga. dr. Slava Kristan-Lunaček) — 12.00: Iz Dvořakovih orkestralnih skladb (plošče) — 12.45: Vremenska napoved, poročila — 13.00: Čas, objava sporeda — 13.15: Havajske gitare (plošče) — 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaj — 18.00: O ženskem studiju na ljubljanski univerzi (ga. Olga Grahor) — 18.20: Grieg: Peer Gynt, I. suite (plošče) — 18.40: Delavsko zaupništvo (Češnovar Slavko) — 19.00: Čas, vremenska napoved, poročila — 19.30: Nac. ura — 20.00: Plošče — 20.30: Vesela božja pot — veseloigra (izvajajo člani Nar. gled.) — 21.30: Plošče — 22.00: Čas, vremenska napoved, poročila — 22.15: Ruski sekstet (poje zbor, solo g. Golovin).

Sobota, dne 15. febr. 12.00: Plošče — 12.45: Vremenska napoved, poročila — 13.00: Čas, objava sporeda — 13.15: Plošče — 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaj — 18.00: Radijski orkester — 18.40: O strnjem pouku (Bratko Rudolf) — 19.00: Čas, vremenska napoved, poročila — 19.30: Nac. ura — 20.00: Pereča zunanje politična vprašanja (dr. Alojzij Kuhar) — 20.20: Po slavnih ribniški dolini (pester večer). Spisal in vodi Jakob Zvan — 22.00: Čas, vremenska napoved, poročila — 22.15: Ura plesne glasbe, izvaja radijski jazz. Pevske vložke poje gdč. Carmen Antič.

LIPSKI POMLADNI SEJEM 1936. se začne 1. marca

60% popusta na nemških državnih železnicah

Obvestila daje: Častni zastopnik

Ing. G. Tönnies, Ljubljana

Tyrševa c. 33 Telefon 27-62

ali Zvanični biro lajpciškog sajma, Beograd, Knez Mihajlova 33

Globoko užaloščeni naznanjamo, da je bil danes naš predragi soprog, oče, tast in stari oče, gospod

Eduard Suppanz

veletrgovec, veleposestnik, župan, odlikovan z redom sv. Save IV. stopnje

po dolgem, težkem trpljenju, previden s sv. zakramenti, iz življenja, polnega neumornega dela poklican k Bogu.

Predragega pokojnika bomo spremili na zadnji poti iz hiše žalosti in položili v družinsko grobnico v četrtek dne 13. t. m. ob pol 10. uri dopoldne.

Sveta maša zadušnica se bo darovala dne 14. t. m. ob 7. uri zjutraj pri Sv. Emi in ob isti uri v Poljčanah.

Pristava-Poljčane, dne 10. februarja 1936.

AMALIE SUPPANZ roj. GRUNDNER, soproga, EDUARD, EGON, ERICH, sinovi, HILDE, snaha, GUIDO, EGON, vnuka